

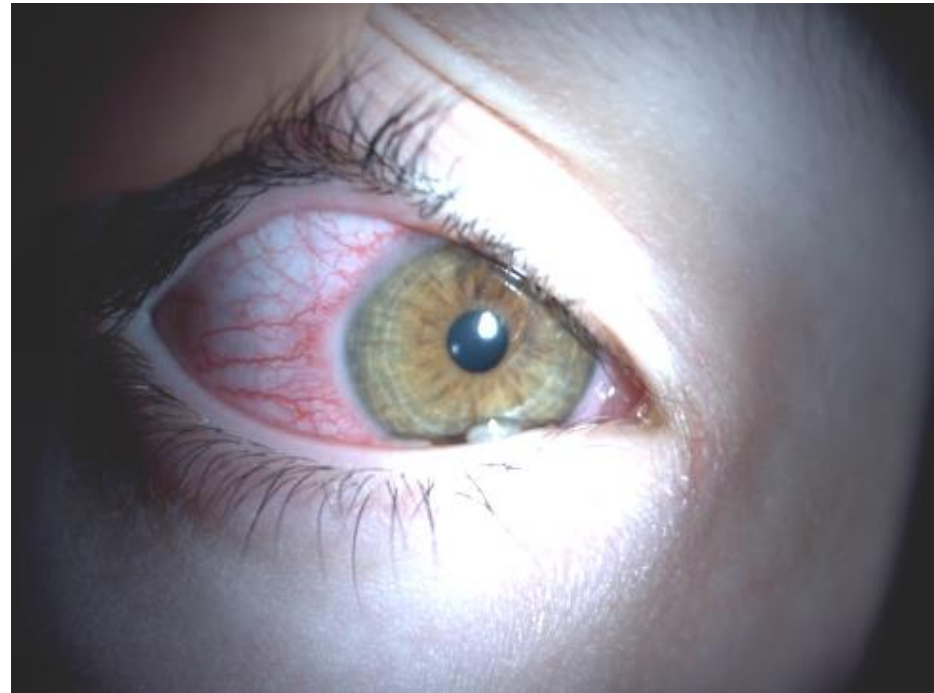
WYTYCZNE LECZENIA BAKTERYJNYCH ZAPALEŃ SPOJÓWKI I ROGÓWKI

MAREK E. PROST

**KLINIKA OKULISTYCZNA WOJSKOWEGO INSTYTUTU
MEDYCyny LOTNICZEJ W WARSZAWIE
CENTRUM OKULISTYKI DZIECIĘCEJ W WARSZAWIE**

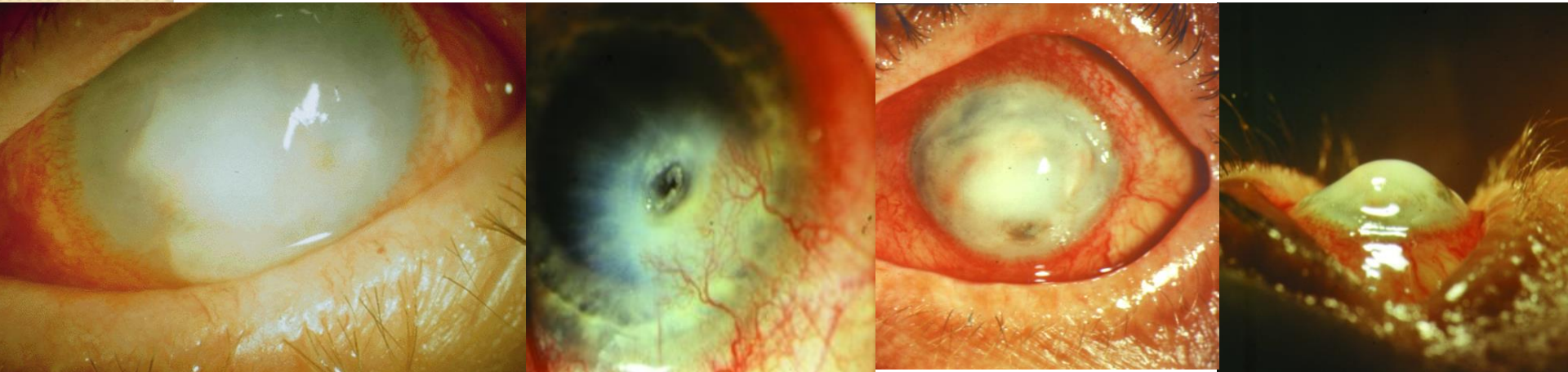
BAKTERYJNE ZAPALENIE SPOJÓWEK

25-34%

BAKTERYJNE ZAPALENIE (OWRZODZENIE) ROGÓWKI

B. RZADKIE SCHORZENIE

DIAGNOSTYKA RÓŻNICOWA ZAPALENIA SPOJÓWKI I ROGÓWKI

BEZPOŚREDNIE BADANIA MIKROBIOLOGICZNE

BARWIENIE	CO WYKRYWA
BARWIENIE M. GRAMMA	BAKTERIE, GRZYBY
BARWIENIE M. GIEMSA	BAKTERIA, GRZYBY I ACANTHAMOEBA, CYTOLOGIA
BARWIENIE GOMORI METHENAMINE SILVER	GRZYBY I ACANTHAMOEBA
CALCOFLOUR WHITE	ACANTHAMOEBA
BARWIENIE ACID-FAST	MYKOBAKTERIE I NOKARDIA

DIAGNOSTYKA RÓŻNICOWA ZAPALENIA SPOJÓWKI I ROGÓWKI

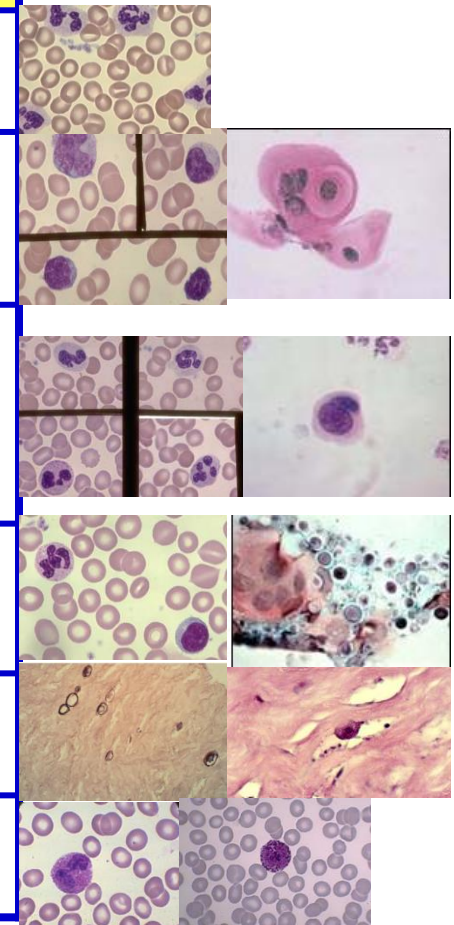
STOSOWANE PODŁOŻA DO POSIEWÓW

PODŁOŻE	CO WYKRYWA
AGAR Z KRWIĄ	WIĘKSZOŚĆ BAKTERII
AGAR SABOURAUD Z DEKSTROZĄ I CYKLOHEKSAMIDEM	GRZYBY
BULION Z TIOGLYKOLANEM	BAKTERIE BEZTLENOWE
AGAR CZEKOLADOWY	HAEMOPHILUS, NEISSERIA GONORRHOEAE
PODŁOŻE LOWENSTEINA-JENSENA	MYKOBakterIE I NOKARDIA
AGAR Z E. COLI	ACANTHAMOEBA
AGAR Z BUFOROWANYM EKSTRAKTEM Z DROŻDZY	ACANTHAMOEBA
PODŁOŻA WIRUSOWE	WIRUSY

DIAGNOSTYKA RÓŻNICOWA ZAPALEŃ SPOJÓWEK

CYTOLOGIA

TYP ZAP. ROGÓWKI	CYTOLOGIA MATERIAŁU ROGÓWKOWEGO
BAKTERYJNE	LEUKOCYTY WIELOJĄDRZASTE
WIRUSOWE	LYMFOCYTY I MONOCYTY, WIELOJĄDRZASTE KOMÓRKI OLBRZYMIE, EOZYNOFIILNE CIAŁA WTRĘTOWE W KOM. NABŁONKA
CHLAMYDIA	LEUKOCYTY WIELOJĄDRZASTE, MONOCYTY, OKOŁOJĄDROWE CIAŁA WTRĘTOWE (CIAŁA HALBERSTAEDTERA-VON PROVAZEKA)
GRZYBY	LEUKOCYTY WIELOJĄDRZASTE KOM. OLBRZYMIE Z GRZYBAMI
ACANTHAMOEBA	CYSTY W ROGÓWCE
ALERGICZNE	EOZYNOFILE I BAZOFILE

DIAGNOSTYKA RÓŻNICOWA ZAPALEŃ SPOJÓWKI I ROGÓWKI

BADANIA IMMUNOLOGICZNE I IMMUNOCHEMICZNE

TYP ZAP.	BADANIE
BAKTERYJNE	PCR
WIRUSOWE	ELISA, HERPCHECK, PCR,
CHLAMYDIA	PCR, LIGASE CHAIN REACTION, BADANIE BEZPOŚREDNIE ZNAKOWANYCH FLUORESCEINĄ PRZECIWCIAŁ MONOKLONALNYCH, BADANIA IMMUNOENZYMATYCZNE
GRZYBY	BAD. LEKTYN SPRZĘŻONYCH Z FLUORESCEINĄ, CHITIN ASSAY, PCR
ACANTHAMOEBA	TEST IMMUNOFLUORESCENCYJNY, PCR

DIAGNOSTYKA BAKTERYJNYCH ZAPALEŃ SPOJÓWKI

- 1. DIAGNOSTYKA KLINICZNA - BADANIA BAKTERIOLOGICZNE BEZPOŚREDNIE I POSIEWY NIE SĄ ZAZWYCZAJ POTRZEBNE**
- 2. TESTY TE SĄ WSKAZANE W ZAP. SPOJ. U NOWORODKÓW, ZAP. TYPU HYPER-ACUTA, W PRZYP. TRUDNOŚCI DIAGNOSTYCZNYCH,**
- 3. W NAWROTOWYCH ZAPALENIACH ORAZ U CHORYCH NIE REAGUJĄCYCH NA LECZENIE LEPIEJ WYKONAĆ CYTOLOGIĘ**

DIAGNOSTYKA BAKTERYJNEGO ZAPALENIA SPOJÓWEK

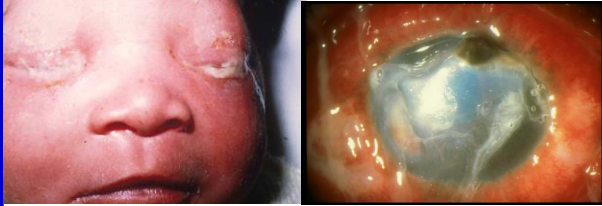
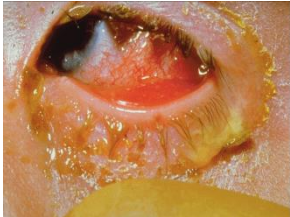
- 1. KLINICZNA (WYWIAD, BADANIE OGÓLNE I W LAMPIE SZCZELINOWEJ)**
- 2. BADANIA BAKTERIOLOGICZNE BEZPOŚREDNIE**
- 3. POSIEWY**
- 4. BADANIA CYTOLOGICZNE**
- 5. BADANIA IMMUNONOLOGICZNE I IMMUNOCHEMICZNE**

DIAGNOSTYKA BAKTERYJNYCH ZAPALEŃ ROGÓWKI

- 1. DOKŁADNE BADANIA BAKTERIOLOGICZNE
BEZPOŚREDNIE I POSIEWY Z ANTYBIOGRAMEM SĄ
PODSTAWĄ DIAGNOSTYKI I LECZENIA ZAPALEŃ
ROGÓWKI**
- 2. BADANIA IMMUNONOLOGICZNE I IMMUNOCHEMICZNE**

ZAPALENIE SPOJÓWEK U NOWORODKÓW I NIEMOWLĄT

- 1. MOŻLIWOŚĆ WYSTĄPIENIA
RÓWNOCZESNYCH POWAŻNYCH
ZMIAN W GAŁCE OCZNEJ**
- 2. MOŻLIWOŚĆ WYSTĄPIENIA ZMIAN
OGÓLNYCH MOGĄCYCH STANOWIĆ
ZAGROŻENIE ŻYCIA DZIECKA**

PRZYCZYNA	CZAS WYSTĄPIENIA OBJAWÓW	OBJAWY KLINICZNE	UWAGI
CHEMICZNE	1-2 DZIEŃ	NIEWIELKIE PRZEKRWIENIE SPOJÓWEK, NIEWIELKA WYDZIELINA SUROWICZA	NIE WYMAGA LECZENIA
NEISSERIA GONORRHOEAE			STAN OSTRY, WYMAGA NATYCHMIASTOWEGO LECZENIA PRZY POMOCY STOS. OGÓLNE CEFTRIAKSONU LUB CEFTAZIMU U DZIECKA I RODZICÓW
WIRUSOWE (HSV 2)	5-7 DZIEŃ	ZNACZNA WYDZIELINA SUROWICZA, ZNACZNY OBRZĘK POWIEK, REAKCJA BRODAWKOWA SPOJÓWEK, PĘCHERZYKI NA POWIEKACH, RZADKO ZAP. ROGÓWKI (ZMĘTNIENIA ROGÓWKI), MOŻE BYĆ OBJAWEM OGÓLNEGO ZAK. WIRUSEM (OUN, WĄTROBA, PŁUCA)	KONIECZNE BAD. SOCZEWKI (ZACMA) I DNA OKA (ZAP. SIATK. I NACZYNIÓWKI. CZĘSTO KONIECZNE LECZENIE OGÓLNE I MIEJSCOWE
CHLAMYDIA	5-12 DZIEŃ	WYSIĘK ŚLIZOWO-ROPNY, ZNACZNE PRZEKRWIENIE, ODCZYN GRUDKOWY, MOŻE TOWARZYSZYĆ ZAP. PŁUC I UCHA	LECZENIE PRZY POMOCY AZYTROMYCYNY, KLARITROMYCYNY, TETRACYKLINY DZIECKA I RODZICÓW
INNE BAKTERYJNE S. PNEUMONIAE STAPHYL. AUREUS PROTEUS, KLEBSIELLA, PSEUDOMONAS, SERRATIA MARCES.	1-30 DZIEŃ	 ..., BRAK ZMIAN KOWYCH	WYKLUCZYĆ NIEDROŻNOŚĆ DR. ŁZOWYCH
NIEDROŻNOŚĆ PRZEWODU NOSOWOŁZOWEGO	OK. 21 DNIA	BAKTERYJNE ZAP. SPOJÓWEK	

LECZENIE BAKTERYJNYCH ZAPALEŃ SPOJÓWKI

Stany zapalne spojówki

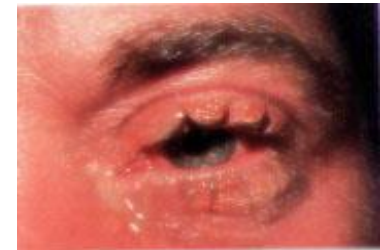
Ciężkie stany zapalne spojówki

Fluorochinolony IV generacja
(moksifloksacyna, gatifloksacyna)

Badania bakteriologiczne

Brak efektu po 5 - 7 dniach

1. Wyk. badanie cytologiczne
2. Rozważ inne rozpoznanie
  - wirusowe z wtórnym zak. bakteryjnym
  - chlamydiowe
  - zespół suchego oka
  - zap. brzegów powiek
  - niedrożność przewodu nosowo-łzowego
  - przewlekły pemfigoid oczny

PRAKTYCZNE ZASADY ANTYBIOTYKOTERAPII ZAPALENIA SPOJÓWEK

- 1. STOSUJ RACZEJ ANTYBIOTYKI NAJNOWSZEJ GENERACJI O SZEROKIM SPEKTRUM**
- 2. NAJBARDZIEJ SKUTECZNE GRUPY ANTYBIOTYKÓW W SCHORZENIACH PRZEDNIEGO ODCINKA OKA TO: FLUROCHINOLONY IV GENERACJI**
- 3. NIE STOSUJ ANTYBIOTYKÓW BAKTERIOSTATYCZNYCH**
- 4. ODPOWIEDNIO CZĘSTE STOSOWANIE KROPLI/MAŚCI (FLUROCHINOLONY 4XDZ, AMINOGLIKOZYDY 3XDZ.) - WIARYGODNOŚĆ!!**
- 5. NIGDY NIE STOSUJ STOPNIOWEGO ODSTAWIANIA ANTYBIOTYKÓW**
- 6. W PRZPADKU BRAKU SKTECZNOŚCI ANTYBIOTYKU ZASTANÓW SIĘ NAD INNYM ROZPOZNANIEM**

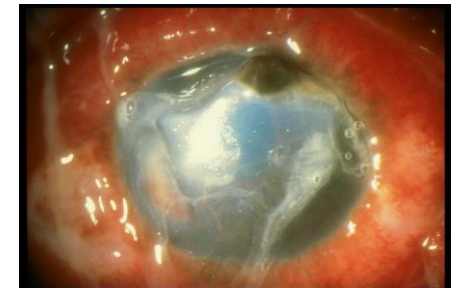
LECZENIE BAKTERYJNYCH ZAPALEŃ SPOJÓWKI TYPU „HYPER-ACUTA”

Neisseria gonorrhoeae

1. Przyjmij chorego do szpitala
2. Wyk. badania bakteriologiczne bezpośrednie i posiewy z antybiogramem
3. Usuwanie wydzieliny z oka
4. Ogólnie
  - Ceftriakson i.v. 30–50/mg/kg/dz 7 dni
  - Cefotaksym i.v. 25 mg/kg/dz 7 dni
5. Miejscowo fluorochinolony IV generacji 1x1h (erytromycyna 1x1h)
6. U noworodków należy zbadać czy nie występuje posocznica, zapalenie opon mózgowych oraz zapalenie stawów. Konieczne jest równoczesne leczenie matki dziecka oraz jej męża/partnera.

Pseudomonas

1. Przyjmij chorego do szpitala
2. Wyk. badania bakteriologiczne bezpośrednie i posiewy
3. Miejscowo fluorochinolony IV generacji 1x1h
4. Ogólnie
  - Cyprofloksacyna p.o. 500mg - 750mg 2xdz dorośli, 20mg/kg/2xdz dzieci
  - Ceftriakson i.v. 2g/dz dorośli, 50mg/kg/dz. dzieci

PROFILAKTYKA NOWORODKOWEGO ZAPALENIA SPOJÓWEK (ZABIEG CREDE'GO)

- 1. 1% AZOTAN SREBRA – SKUTECZNYM PRZECIWIW NEISSERIA GONORRHOEAE, ALE OGRANICZONA SKUTECZNOŚĆ PRZECIWIW INNYM BAKTERIOM, BRAK SKUTECZNOŚCI PRZECIWIW CHŁAMYDIOM I WIRUSOM**
- 2. 0,5% ERYTROMYCYNA LUB 1,0% TETRACYKLINA - SKUTECZNY PRZECIWIW BAKTERIOM I CHŁAMYDIOM**
- 3. 2,5% POWIDON-JODYNY - SZEROKIE SPEKTRUM DZIAŁANIA (BAKTERIE, CHŁAMYDIA I WIRUSY - HSV I HIV)**

LECZENIE BAKTERYJNYCH ZAPALEŃ ROGÓWKI

1. Przyjmij chorego do szpitala
2. Wyk. badanie bakteriologiczne bezpośrednie oraz posiew zeskrabin z dna owrzodzenia z antybiogramem

MIEJSCOWE

Fluorochinolony IV generacji
co 0,5 – 1 h

Brak efektu
po 5 dniach

Terapia celowana w zależności od wyniku
badań laboratoryjnych

PODSPOJÓWKOWE

Aminoglikozydy 40 mg
+
Ceftriakson 100mg
(wankomycyna 50 mg)

Krople wzmocnione
-Tobramycyna 1,4% + cefazolin 5%
(wankomycyna 5,0%)

co 1 h

Brak efektu
po 5 dniach

OGÓLNE

Dożylnie

Ceftriakson
-dorośli 2g/dz
-dzieci 50mg/kg/dz
-Cyprofloksacyna
- dorośli 400mg 3xdz.
- dzieci 10mg/kg 3xdz.

Doustnie

Fluorochinolony
Cyprofloksacyna
- dorośli 500mg - 750mg
2xdz
- dzieci 50mg/kg 2xdz dzieci

STĘŻENIA WZMOCNIONYCH KROPLI ANTYBIOTYKOWYCH STOSOWANYCH W LECZENIU OWRZODZEŃ ROGÓWKI

CEFAZOLINA	5,0%
CEFTRIAKSON	5,0%
CEFTAZYDYM	5,0%
AMIKACYNA	1,4%
GENTAMYCYNA	1,4%
TOBRAMYCYNA	1,4%
WANKOMYCYNA	2,5 – 5,0%

STĘŻENIA ANTYBIOTYKÓW STOSOWANYCH W INIEKCJACH PODSPOJÓWKOWYCH W LECZENIU OWRZODZEŃ ROGÓWKI

AMPICYLINA	100mg/ml
CEFAZOLINA	100mg/ml
CEFTRIAKSON	100mg/ml
CEFTAZYDYM	100mg/ml
CEFUROKSYM	100mg/ml
KLINDAMYCyna	36mg/ml
METYCILINA	100mg/ml
AMIKACYNA	40mg/ml
GENTAMYCyna	40mg/ml
TOBRAMYCyna	40mg/ml
WANKOMYCyna	50mg/ml

STĘŻENIA ANTYBIOTYKÓW STOSOWANYCH W INIEKCJACH DO KOMORY PRZEDNIEJ W LECZENIU OWRZODZEŃ ROGÓWKI

CEFTRIAKSON	1mg/0,1ml
CEFTAZYDYM	1mg/0,1ml
CEFUROKSYM	1mg/0,1ml
GENTAMYCYNA	0,04mg/0,1ml
TOBRAMYCYNA	0,04mg/0,1ml
MOKSYFLOKSACYNA	0,1mg/0,1ml
WANKOMYCYNA	1,0mg/0,1ml

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

